

ALLÒ QUE ENS UNEIX AMB EL CONGO

La creació de mòbils, i els impactes de l'extracció del coltan.

1 o 2 sessions

més de 12 anys

Objectius

Conèixer la relació entre els mòbils i el coltan.

Conèixer l'impacte ambiental social i econòmic que genera l'extracció de coltan.

Generar un espai de reflexió sobre els nostres hàbits de consum i el seu impacte.

Material facilitat

Els mòbils i les mines de coltan, 8 minuts i 52 segons:

<https://ja.cat/mobilsimines>

Mines de Coltán - Salvados, 16 minuts i 11 segons:

<https://ja.cat/minesdecoltan>

Descripció

La generació de productes i la gestió dels residus té impactes no només ambientals sinó també socials i econòmics. És per això que en aquesta ocasió us proposem centrar-nos en els impactes que genera l'extracció del coltan. Perquè els nostres mòbils i tauletes siguin cada vegada més primers, ràpids i eficients necessiten aquest mineral, bàsic per a la seva creació. La República Democràtica del Congo aporta el 20% del coltan que s'utilitza en el món, la seva extracció provoca des de fa temps conflictes bèl·lics en el país. Us proposem 2 documentals curts que faran veure la realitat que ens uneix amb milions de persones de la República del Congo.

- Els mòbils i les mines de coltan: breu resum del documental "Blood in the mobile" del periodista Frank Poulsen dura uns 9 minuts.
- Minas de coltan: extracte de documental de les mines de coltán de Salvados, que dura uns 17 minuts.

Desenvolupament de l'activitat

1. Prèviament a visualitzar la pel·lícula és important que l'alumnat conegui **què és un cinefòrum**, expliqueu com funcionarà i **demanau que mentre la miren tinguin en compte les següents preguntes i intentin resoldre-les:**

- Quines postures veiem? Qui les representa?
- Quines accions realitzem nosaltres que impacten en el tema de debat?
- Quines solucions es plantegen?

2. De forma col·lectiva o per grups mireu de **respondre a les preguntes anteriors. Generant un debat sobre totes les temàtiques que heu vist.** Aquestes preguntes us poden ajudar a guiar el debat:

- Hi ha alguna cosa que us hagi impactat?
- Hi ha alguna cosa que desconexis?
- Què uneix els aparells electrònics que tenim nosaltres i la República Dominicana del Congo?
- Quin tipus de mines hi ha?
- Quin paper juguen les companyies i quin creus que haurien de jugar?
- Hi ha alguna llei que gestioni la distribució del mineral procedent de les mines del Congo? Algú ho hauria de legislar? De quina manera?

- A qui beneficia aquesta situació? A qui beneficia el contrabandant?
- Quina relació tenen els residus i la vulneració de drets humans?
- Quin paper jugueu vosaltres com a consumidors? Què podeu fer?

3. Finalitzeu la sessió demanant que completin de forma individual la frase següent: “**Abans que sigui tard jo puc....**”

Adaptacions de l'activitat

Si el tema genera molt interès, podeu veure els dos documentals al complet. **Blood in The Mobile** el podreu trobar a youtube, i a la pàgina Atresmedia el documental complet **eVictims** d'on pertany el vídeo que us hem proposat.

Suport a la docència

Per tal de poder tenir coneixement previ sobre els continguts dels documentals us proporcionem les idees força que apareixen.

ELS MÒBILS I LES MINES DE COLTAN / fins el minut 7

La zona de Bisiye de la República Democràtica del Congo és una de les zones més pobres, però paradoxalment és una de les més riques en recursos naturals.

El boom dels telèfons coincideix amb el punt àlgid de la guerra, i és en aquell moment que comença una **batalla pel control de les mines**, que es disputen grups armats. En els quals hi ha unitats de l'exèrcit congolès que han estat comprades i actuen pel seu compte, milícies del genocidi de Ruanda, i grups locals de rebels congolesos. El 2003 es signa la “pau”, que no es transforma en real, i que deixa enrere el conflicte més sangrant de la història, **5 milions de persones mortes i més de 300.000 dones violades.**

A les mines controlades per les milícies, hi treballen adults **però també nens en unes condicions pèssimes.** Sense cap mena de protecció ni seguretat. **És habitual que les mines s'enfonsin i morin totes les persones que estan treballant en aquell moment.**

Per accedir a les mines els treballadors han de pagar tant a l'entrada com a la sortida, tenen limitat els moviments i no poden sortir de la zona. **Acaba resultant un treball molt dur i poc recompensat, que no poden aguantar massa anys** i per això tothom qui hi treballa acostuma a ser gent jove.

Durant tot aquest temps, ha anat canviant els minerals que s'explotaven en el país, **segons les necessitats dels països occidentals**, però bàsicament durant aquests últims anys el que més es busca és coltan.

El coltan aguanta molt bé la calor i endureix l'acer, de manera que fa que el telèfon sigui més intel·ligent. També es busca cassiterita, que s'utilitza per fer estany que permet soldar tots els elements dels aparells electrònics.

Els congolesos no són massa optimistes amb la ONU. El país és molt gran, i els 17.000 soldats que la ONU hi té poden fer ben poca cosa en un espai tant i tant gran, a més només es mouen per les zones principals sense accedir a la selva, on hi ha moltes mines ja que **consideren que són llocs molt perillosos.**

MINAS DE COLTAN / extret de Salvados eVictims

La República Democràtica del Congo és el país més productor de coltan, **el 20% del coltan del món procedeix d'aquí**, a més té altres minerals valuosos com l'estany, cobalt, cassiterita, diamants, or, tots ells necessaris també per a la fabricació de sistemes electrònics. .

És dels subsòls més rics del món, però és un dels més pobres del món. Aquesta situació és deguda a l'abús sistèmic que s'inicia molts anys enllà: **marfil, esclaus, posteriorment el cautxú, quan necessitem cotxes; més endavant el coure, durant les guerres d'Europa; l'urani, per la bomba d'Hiroshima, i els anys següents, el coltan, per la Play Station que apareix als anys 90 i l'aparició dels mòbils.**

Actualment existeixen dos tipus de mines:

- **Les mines verdes:** són mines controlades pel mateix Govern garantint que no hi ha rebels controlant la mina, que no hi ha treball infantil, ni dones embarassades. Tot i així les condicions de treball segueixen sent precàries i només es cobra si aconseguen treure material.
- **Les mines vermelles:** són mines que estan controlades pels rebels, que sovint utilitzen nens esclaus, atemoreixen la població del voltant i roben per controlar tot l'entorn. Quan es descobreix una mina els grups rebels intenten conquerir el terreny, estenent el terror perquè sigui més fàcil controlar la zona. Els drets humans són vulnerats contínuament: violacions, condicions de treball d'esclavitud, etc..

El material extret segueix el següent procés de distribució:

- Als pobles on a través de diferents processos extreuen els minerals.
- Venda a intermediaris estrangers o transport cap als països veïns Uganda i Ruanda
- Enviament Àsia que es fon i acaba als nostres mòbils.

Existeix una legislació a EEUU, la llei Obama, que demana que s'investigui la cadena de distribució i s'asseguri que les mines compleixen els estàndards establerts. **Però el país odia aquesta llei perquè:**

Ha fet que baixés el preu a causa de la por a comprar aquest material. Per aquest motiu, alguns miners afirmen que s'han hagut d'inscriure a grups rebels perquè s'han quedat sense treball.

Les principals companyies ressalten que no treballen amb coltan provinent d'espais de conflicte. Però el cert és que poden dir que venen de mines verdes, i és mineral considerat de zones de lliures de conflictes. Però certament **aquestes mines segueixen sense complir les condicions de seguretat, i que provoca a vegades la mort de persones.**

D'aquest coltan s'extreu un gran benefici, però en canvi aquests **no s'inverteix a millorar les condicions d'aquesta situació, evitant que d'infants hagin de treballar, prostituir-se, etc.**